

A Research and Development of The Evaluation System of Student Nurses' Learning Based on The Collaborative Evaluation Approach

Thiphumporn Keskomon

ABSTRACT

The purposes of this research were to develop, experiment, and validate the evaluation system of student nurses' learning based on the collaborative evaluation approach. The research design was a research and development. The design for studying the results of the developed system was a quasi-experiment, one group pretest-posttest design. The sample consisted of 8 administrators, 34 teachers, and 183 student nurses from the Police Nursing College. Data were collected by means of observation, interview, survey with structured questionnaire, diary, and data recording from document. Content analysis was employed for qualitative data, whereas descriptive statistics, comparison of means, analysis of variance and multiple regression analysis were employed for quantitative data.

Practicing the developed system for 7 months: April-October, 2002, resulted as follows: (a) the evaluation system of student nurses' learning consisted of 4 sub-systems: interaction building, data base, action evaluation, and feedback; (b) the development processes to support the Police Nursing College for the collaborative evaluation included awareness building, supporting, monitoring, and feedback; (c) the strength of the developed system were participatory and positive results to teachers and student nurses; (d) the weak points were many activities, lack of readiness of system users, and lack of awareness of administrators; (e) the factors that influenced on the successful collaborative evaluation in the teacher and the student nurse group were readiness, supporting, ability to evaluate, and working condition which accounted for 79.50% and 76.50% of the variability in the teacher-coworking and teacher-outcome and accounted for 77.10% and 70.70% of the variability in the student-coworking and student-outcome ; (f) the developed system had quality that followed theoretical criteria of educational measurement and evaluation and the system users were satisfied.

การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินการเรียนรู้ ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมิน แบบร่วมมือรวมพลัง

ทิพย์ชัมพร เกษโกมล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา ทดลองใช้ และตรวจสอบระบบการประเมิน การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง แผนแบบการ วิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา การศึกษาผลการใช้ระบบที่พัฒนาขึ้นใช้แผนการวิจัยแบบกึ่ง ทดลองกลุ่มเดียว ที่มีการวัดก่อนและวัดหลังการทดลองใช้ระบบ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย หัวหน้าฝ่าย 8 คน คณาจารย์ 34 คน และนักศึกษาพยาบาล 183 คน จากวิทยาลัยพยาบาล ตำรวจ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ และการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ชนิดมีโครงสร้าง การบันทึกประจำวัน การระดมความคิด การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ สถิติภาคบรรยาย การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ความแปรปรวน และ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

จากการใช้ระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการ ประเมินแบบร่วมมือรวมพลังเป็นเวลา 7 เดือน ตั้งแต่เดือนเมษายน - ตุลาคม 2545 ผลการ วิจัยพบว่า (1) ระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมิน แบบร่วมมือรวมพลังประกอบด้วย 4 ระบบย่อยได้แก่ ระบบการสร้างปฏิสัมพันธ์ ระบบฐานข้อมูล ระบบประเมินเชิงปฏิบัติการ และระบบการให้ข้อมูลป้อนกลับ (2) กระบวนการพัฒนาให้เกิด การประเมินแบบร่วมมือรวมพลังประกอบด้วย 4 กิจกรรมได้แก่ การสร้างความตระหนักใน คุณค่าของการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง การสนับสนุน การกำกับติดตาม และการให้ ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง (3) จุดเด่นของระบบที่พัฒนาขึ้นคือ การมีส่วนร่วม และผลทางบวกต่อคณาจารย์และนักศึกษาพยาบาล (4) จุดอ่อนจากการนำ ระบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ได้แก่ กิจกรรมการประเมินมีหลายขั้นตอน ความไม่พร้อมของผู้ใช้ระบบ และผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญ (5) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินแบบร่วมมือ รวมพลังได้แก่ ปัจจัยส่งเสริมจากภายนอก ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้ประเมิน และ ปัจจัยเงื่อนไขการทำงาน ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรผลจากการทำงานร่วม กันของคณาจารย์และผลที่เกิดขึ้นกับคณาจารย์ได้ร้อยละ 79.50 และ 76.50 ตามลำดับ และ สามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรผลจากการทำงานร่วมกันของนักศึกษาพยาบาลและ ผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 77.10 และ 70.70 ตามลำดับ (6) ระบบการ ประเมินที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพตามเกณฑ์ทางทฤษฎีของการวัดและประเมินผลทางการศึกษา และผู้ใช้ระบบพึงพอใจ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประเมินเป็นกิจกรรมเพื่อค้นหาความจริงด้านคุณค่าของสิ่งที่สนใจ ภายใต้บริบทของสังคม และมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2537) และเป็นกิจกรรมสำคัญที่ใช้ในงานการศึกษาามาตั้งแต่ ค.ศ. 1904 แนวคิด รูปแบบการประเมิน และบทบาทของนักประเมินเปลี่ยนไปตามยุคของการประเมิน ซึ่ง Guba และ Lincoln (1989) แบ่งไว้เป็น 4 ยุค ยุคแรกเป็นยุคของการประเมินในรูปการวัดผล นักประเมินมีบทบาทเป็นนักวัดผล ยุคที่ 2 การประเมินเป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของผลที่ได้กับวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่กำหนด นักประเมินมีบทบาทเป็นทั้งนักวัดผลและผู้บรรยายจุดแข็งและจุดอ่อนของสิ่งที่มุ่งประเมิน ยุคที่ 3 การประเมินเป็นการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน นักประเมินมีบทบาทเป็นผู้เสนอสารสนเทศเพื่อช่วยในการตัดสินใจและเป็นผู้ตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน เพิ่มจากบทบาทใน 2 ยุคที่ผ่านมา และยุคที่สี่ของการประเมิน ความหมายของการประเมินเปลี่ยนไปเป็นกระบวนการที่นักประเมินและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมินโดยการหาฉันทามติ และใช้การร่วมมือร่วมพลัง บทบาทของนักประเมินเปลี่ยนไปเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้ร่วมมือร่วมพลัง ผู้เจรจาต่อรอง และผู้ประสานงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการหาฉันทามติเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน ยุคที่สี่ของการประเมิน จัดว่าเป็นยุคที่มีการพัฒนารูปแบบการประเมินใหม่หลายแบบ รูปแบบหนึ่งที่ถูกนำมาใช้มากขึ้นในบริบททางการศึกษา ได้แก่ การประเมินแบบร่วมมือร่วมพลัง (collaborative evaluation) ซึ่งจัดว่าเป็นการประเมินที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีส่วนร่วมคิดร่วมทำทุกกิจกรรมการประเมิน หลักการของการประเมินแบบร่วมมือร่วมพลังสอดคล้องกับหลักการประเมินตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แต่การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบันยังพบการประเมินแบบร่วมมือร่วมพลังน้อยมาก

หลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หน่วยงานทางการศึกษารวมทั้งสถาบันทางวิชาชีพ โดยเฉพาะการศึกษาพยาบาลได้ปรับปรุงการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล เพราะการศึกษาพยาบาลมีลักษณะธรรมชาติของรายวิชาที่ใช้การสอนเป็นทีม แต่การประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลดำเนินการโดยผู้สอนแต่ละกลุ่มโดยลำพัง ทำให้เกิดปัญหาที่สำคัญ 3 ด้านคือ การประเมินขาดมาตรฐานเดียวกัน นักศึกษาพยาบาลมีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อนน้อยมาก และไม่มีการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุง เป็นผลให้ไม่มีการนำผลการประเมินไปใช้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือร่วมพลัง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง เพื่อทดลองใช้ และเพื่อตรวจสอบคุณภาพของระบบที่พัฒนาขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนา ทดลองใช้ และตรวจสอบระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง ของวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ เนื่องจากวิทยาลัยพยาบาลตำรวจมีระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลอยู่แล้ว แต่มีใช้การประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง การพัฒนาระบบการประเมินในการวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นการพัฒนาโดยใช้ระบบการประเมินเดิมเป็นฐาน และใช้แนวคิดการพัฒนาให้เกิดการร่วมมือรวมพลังในการประเมิน ซึ่งเป็นการใช้แนวคิดของการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรมการประเมินทุกขั้นตอน

รายงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินทางการศึกษาในปัจจุบัน มีแนวโน้มจะเป็นการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง ซึ่งสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในผลการประเมินเป็นผู้ริเริ่มและทำการประเมินเอง โดยใช้วิธีการประเมินที่ทุกคนให้ความเห็นชอบและการประเมินรวมอยู่ในการทำงานปกติ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เจรจาต่อรอง ตัดสินใจโดยใช้ฉันทามติ ให้ข้อมูลป้อนกลับ และข้อเสนอแนะระหว่างกัน โดยไม่ต้องกลัวว่าจะมีผลทางลบเกิดขึ้น การประเมินแบบร่วมมือรวมพลังส่งผลให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในกระบวนการและผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมิน มีความสามารถในการประเมินเพิ่มขึ้น มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนร่วมทุกคนเข้มแข็งขึ้น และมีการใช้ประโยชน์ผลการประเมินเพื่อการพัฒนาองค์กรและวิชาชีพมากขึ้น

การประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง เป็นกระบวนการประเมินที่ผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายทุกระดับร่วมกันดำเนินกิจกรรมการประเมินทุกขั้นตอน โดยผู้มีส่วนร่วมทุกคนต้องสร้างเป้าหมายร่วม พร้อมทั้งพัฒนาตนเอง เห็นคุณค่าของการร่วมมือ ยอมรับไว้วางใจกัน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีทักษะการวางแผน จัดการกับความขัดแย้ง ทำงานเป็นทีม โดยมีบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ และการได้รับประโยชน์จากการร่วมมืออย่างเท่าเทียมกัน

หลักการของการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังคือ การให้ความสำคัญกับเป้าหมาย กิจกรรม และการดำเนินการโดยใช้กลไกการให้ข้อมูลป้อนกลับที่ต่อเนื่อง ผู้มีส่วนร่วมควรเข้ามาร่วมทำ

กิจกรรมการประเมินพร้อมกันอย่างกระตือรือร้น สร้างสัมพันธภาพในการทำงานร่วมกันและไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพื่อเข้าใจปัญหาและได้รับความสำเร็จร่วมกัน การประเมินแบบร่วมมือรวมพลังมีการดำเนินงานสรุปได้ 9 ขั้นตอนคือ (1) การริเริ่มการประเมินหรือการสำรวจ (2) การประชุมเพื่อนิยามปัญหา (3) การพัฒนารูปแบบหรือวิธีการประเมิน (4) การประชุมวางแผนงานและแผนการประเมิน (5) การประชุมกำหนดภาระหน้าที่ (6) การดำเนินการตามแผน (7) การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับผลการประเมิน เพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการประเมิน และปรับปรุงแผนการดำเนินงานหรือแผนการประเมิน (8) การรายงานผลการประเมิน และ (9) การนำผลการประเมินไปใช้

แนวคิดทฤษฎีที่อธิบายการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังมี 3 แนวคิด ได้แก่

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Ramage (1999) กล่าวว่า มโนทัศน์เกี่ยวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียปรากฏในทฤษฎีองค์การและทฤษฎีระบบ ตามมุมมองแบบพหุนิยมควรคำนึงถึงความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นเจ้าขององค์การหรือระบบ ซึ่งเป็นระบบเปิดคือมีการเคลื่อนไหวแบบประชาธิปไตยและมีการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการร่วมมือรวมพลัง มี 4 แนวคิดได้แก่ (1) ทฤษฎีวิวัฒธรรมทางสังคมตามสถานการณ์ ซึ่งเน้นเรื่องกิจกรรมของกลุ่ม กลุ่มควรแสดงพฤติกรรม 4 ประการคือ การเรียนรู้จากซึ่งกันและกัน การกำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวังร่วมกัน การเจรจาต่อรอง และการพัฒนาขั้นตอนการปฏิบัติสำหรับการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง (2) ทฤษฎีการประมวลสารสนเทศของกลุ่ม ซึ่งเน้นเรื่องการแบ่งปันสารสนเทศ และการเอาใจใส่ในผลผลิต (3) แนวคิดการโต้แย้งโดยใช้เหตุผล ซึ่งเป็นมาตรฐานของกลุ่มสำหรับการมีปฏิสัมพันธ์ และ (4) ทฤษฎีสติปัญญาทางสังคม ซึ่งเน้นเรื่องการแก้ไขความขัดแย้งให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน ทั้งนี้ก่อนเริ่มกระบวนการทำงานร่วมกัน ผู้พัฒนาระบวนการจะต้องคำนึงถึง 6 ประเด็นต่อไปนี้คือ การมีส่วนร่วม การให้ข้อมูลป้อนกลับ การให้ความรู้และวิธีการปฏิบัติ การวัดความสำเร็จ การสนับสนุน และการเอาชนะอุปสรรค (Federal ARD Program Managers Resource Manual, 2001) และสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่จำเป็นของการร่วมมือรวมพลังดังนี้ การยอมรับนับถือและไว้วางใจในความสามารถของสมาชิก ผู้มีส่วนร่วมแต่ละคนมีความเชี่ยวชาญที่จะเสนอความเชี่ยวชาญของตนแก่ผู้อื่น ความตั้งใจของทุกฝ่ายที่จะใช้เวลา่วมกันในการติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอ และการวางแผนการทำงานร่วมกัน (Axian และ Axinn, 1997)

รูปแบบของการประเมินในปัจจุบันที่ใช้แนวคิดของการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังได้แก่ การประเมินเชิงปฏิบัติการ (action evaluation) ซึ่งมีการดำเนินการ 3 ชั้นได้แก่ การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน การติดตามความก้าวหน้า และการประเมินสรุปรวมแบบร่วมมือรวมพลัง

(Rothman, 1998)

3. แนวคิดเกี่ยวกับการนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ Weiss (1998) กล่าวถึงแนวคิดนี้เกี่ยวกับผู้ใช้ จุดมุ่งหมายของการใช้ และสารสนเทศที่นำไปใช้ ผู้ใช้แบ่งเป็น 4 กลุ่ม (1) ผู้สนับสนุนและผู้ให้ทุน (2) ผู้กำหนดนโยบาย ผู้อำนวยการ ผู้ปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ในองค์กร (3) สาธารณชน สังคม ชุมชน และ (4) นักการศึกษา จุดมุ่งหมายของการใช้ แบ่งเป็น 4 ประการ (1) เพื่อเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ (2) เพื่อเป็นฐานความคิดโดยข้อค้นพบที่ได้อาจเปลี่ยนแปลงความเข้าใจในโครงการที่กำลังดำเนินอยู่และเกิดความคิดใหม่ (3) เพื่อเป็นเครื่องมือชักชวนหรือสนับสนุนคนที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานในโครงการ และ (4) เพื่อสรุปอ้างอิงเมื่อทำการศึกษาในลักษณะที่คล้ายกัน สำหรับสารสนเทศที่นำไปใช้แบ่งเป็น 4 ประเภท (1) ข้อค้นพบ ข้อเสนอแนะ ข้อเท็จจริงที่ได้จากการประเมิน (2) ตัวชี้วัดที่เป็นจุดเน้นในการศึกษา (3) การออกแบบการประเมิน และ (4) วิธีการศึกษา

จากงานวิจัยเชิงประเมินเกี่ยวกับการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังปีล่าสุดจำนวน 5 เรื่อง (Parent, Osguthorpe และ Williams, 2001; Straphan, Cooper และ Ward, 2001; Rainsbury, Hodges, Sutherland และ Barrow, 1998; Weike, Edgington และ Kipke, 1999; Klein, Williams และ Witbrodt, 1999) พบว่า บริบทที่ทำการวิจัยคือ บริบททางการศึกษาและการบริการสาธารณสุข โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ เพื่อพัฒนาโมเดลการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง เพื่อบรรยายกระบวนการร่วมมือรวมพลังระหว่างทีมนักวิจัยกับทีมผู้ปฏิบัติงาน และเพื่อศึกษาการนำผลการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังไปใช้ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ การสำรวจ การสัมภาษณ์ การสังเกต การบันทึกภาคสนาม การบันทึกส่วนตัว การวิเคราะห์เอกสาร การวิเคราะห์กรณีศึกษา การทดสอบ และการบันทึกรายการวัสดุอุปกรณ์ ผลของการประเมินสรุปว่า โมเดลการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังประกอบด้วย กระบวนการสร้างความตระหนัก กระบวนการส่งเสริมด้านทรัพยากร การประเมิน สิ่งจูงใจและการเอาชนะอุปสรรค ความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนร่วม รวมทั้งพัฒนาบุคลากร กระบวนการปฏิบัติงานประเมิน การร่วมมือรวมพลังในการประเมิน และกระบวนการติดตามผลการประเมินเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ ลักษณะการร่วมมือรวมพลังในกระบวนการประเมินเป็นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม และการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการปรับปรุง ในขณะที่โครงการดำเนินอยู่และหลังสิ้นสุดโครงการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนา ทดลองใช้ และตรวจสอบระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง โดยพัฒนาจากระบบการประเมิน

การเรียนรู้แบบเดิมที่มีอยู่ก่อนแล้วของวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ ผู้วิจัยจึงสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย 3 กรอบคือ

1. กรอบแนวคิดการพัฒนาให้เกิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังในการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดของการพัฒนาให้เกิดการร่วมมือรวมพลังในการประเมิน 4 ประการคือ (1) การสร้างความตระหนักในคุณค่าของการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง (2) การสนับสนุนให้เกิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง (3) การกำกับติดตามการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง และ (4) การให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง

2. กรอบแนวคิดระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง ผู้วิจัยพัฒนาระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวม 4 องค์ประกอบคือ (1) ระบบการสร้างปฏิสัมพันธ์ (2) ระบบฐานข้อมูล (3) ระบบประเมินเชิงปฏิบัติการ และ (4) ระบบการให้ข้อมูลป้อนกลับ

3. กรอบแนวคิดแสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง

ในการวิจัยครั้งนี้นิยามความสำเร็จจาก 2 ลักษณะคือ การเกิดกิจกรรมการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง และผลจากการดำเนินการประเมินได้แก่ ผลจากการทำงานร่วมกัน วัดจากตัวบ่งชี้ย่อย 8 ตัว ผลที่เกิดขึ้นกับคณาจารย์ วัดจากตัวบ่งชี้ย่อย 6 ตัว และผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาล วัดจากตัวบ่งชี้ย่อย 6 ตัว สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง จำแนกเป็น 4 กลุ่มดังนี้ ปัจจัยด้านความพร้อมทางจิตใจ รวม 3 ตัวแปร ปัจจัยส่งเสริมจากภายนอก รวม 7 ตัวแปร ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้ประเมิน รวม 10 ตัวแปร และ ปัจจัยเงื่อนไขการทำงานร่วมกัน รวม 4 ตัวแปร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา มีแบบแผนการวิจัยในการทดลองใช้ระบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นเป็นแบบกึ่งทดลองกลุ่มเดียว โดยออกแบบการวัดก่อนและหลังการทดลองใช้ระบบ (quasi - experiment: one group pretest - posttest design) ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยได้แก่ หัวหน้าฝ่าย (สพ 4) ประจำภาควิชา 8 คน คณาจารย์ 34 คน และนักศึกษาพยาบาล 183 คน จากวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ รายวิชาที่ทดลองใช้ระบบมี 8 รายวิชา เป็นรายวิชาภาค

ทฤษฎี 3 รายวิชา เป็นรายวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ 3 รายวิชา และรายวิชาภาคปฏิบัติ 2 รายวิชา การดำเนินการทดลองใช้ระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง เป็นการดำเนินงานโดยบุคลากรของวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ และผู้วิจัย โดยผู้วิจัยดำเนินงาน 3 บทบาท บทบาทแรก เป็นบทบาทในฐานะผู้วิจัย เพื่อสรุปผลการวิจัย และพัฒนาระบบการประเมินที่พัฒนาขึ้น บทบาทที่สอง เป็นบทบาทในฐานะผู้ถ่ายทอดความรู้ ซึ่งเน้นให้ความช่วยเหลือ เสนอแนะทางเลือกเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล และบทบาทที่สาม เป็นบทบาทในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงแบบมีส่วนร่วม หลังจากนำเสนอแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังแล้ว ผู้วิจัยยุติบทบาทนี้โดยสิ้นเชิง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การสำรวจ การบันทึกประจำวัน การระดมความคิด และการวิเคราะห์เอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติภาคบรรยาย การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง (ฉบับทดลองใช้)

การประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลที่วิทยาลัยพยาบาลตำรวจใช้อยู่มี 12 กิจกรรม ซึ่งมีกิจกรรมที่ควรจะต้องมีการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลัง 6 กิจกรรม จากการจัดกิจกรรมการพัฒนาโดยบุคลากรของวิทยาลัยพยาบาลกับผู้วิจัยให้เกิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง เป็นผลให้ได้มาจากการประชุมระดมความคิดของหัวหน้าฝ่าย ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้วิจัย ให้เพิ่มการร่วมมือรวมพลังในแต่ละกิจกรรม และใช้รูปแบบการประเมินเชิงปฏิบัติ การกำหนดกิจกรรมการประเมินรวมทั้งสิ้น 16 กิจกรรม

2. ผลการทดลองใช้ระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง

ก่อนการทดลองใช้ระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง หัวหน้าฝ่ายโดยการประสานงานของผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาให้เกิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ก่อนเปิดภาคการศึกษา และขณะจัดการเรียนการสอนและการประเมิน การดำเนินการแสดงในตารางที่ 1 จากตารางที่ 1 ในระยะแรกจะเน้นที่การสร้างความตระหนักในคุณค่าของการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง แต่ในระยะหลังจะเน้นที่การสนับสนุน การกำกับติดตามและการให้ข้อมูลป้อนกลับ

ตาราง 1 การพัฒนาให้เกิดการร่วมมือรวมพลังในการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล

กิจกรรม	การพัฒนาให้เกิดการร่วมมือรวมพลังในการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล	
	ก่อนเปิดภาคการศึกษา	ขณะจัดการเรียนการสอนและการประเมิน
1. การสร้างความตระหนักในคุณค่าของการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชุมหัวหน้าฝ่ายเพื่อระดมความคิด 2. ประชุมวิชาการ 3. ประชุมกับแหล่งฝึก 4. ประชุมคณาจารย์อย่างเป็นทางการ 5. สนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับคณาจารย์ 6. เสนอเอกสารการประเมิน 7. อธิบายแนวคิด หลักการ วิธีการ วัตถุประสงค์ 8. ขอความร่วมมือและข้อเสนอแนะ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชุมคณาจารย์และนักศึกษา 2. สนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยฝึก
2. การสนับสนุนให้เกิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชุมคณาจารย์อย่างเป็นทางการ 2. กระตุ้นการประชุมกลุ่ม 3. จัดเอกสารใส่แฟ้ม/แจกเอกสารและอุปกรณ์ที่จำเป็น 4. เป็นที่ปรึกษา ช่วยวางแผน และแนะนำ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชุมคณาจารย์และนักศึกษา 2. ลดภารกิจของคณาจารย์ลง 3. ให้เวลากับนักศึกษามากขึ้น 4. ประสานงานกับหน่วยงานอื่นแทน 5. ประสานกับคณาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อแก้ปัญหาพร้อมกัน 6. ให้รางวัล ค่าชมเชย เลี้ยงอาหารขณะประชุม
3. การกำกับติดตามการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่วมวางแผนการจัดการเรียนการสอนและการประเมิน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่วมวางแผนการจัดการเรียนการสอนและการประเมิน 2. นิเทศขณะทำการสอนและประเมิน นิเทศหน่วยฝึก 3. สอบถามด้วยวาทากับผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นระยะ ๆ 4. ประชุมเพื่อรับฟังและพิจารณาปัญหาพร้อมทุกฝ่าย 5. ขอเอกสารการประเมิน 6. ปฏิบัติจริงเพื่อเข้าถึงการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง 7. อ่านบันทึกของคณาจารย์และนักศึกษา
4. การให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายงานในที่ประชุม 2. รายงานด้วยวาจา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายงานด้วยวาจา โดยส่วนตัว ทันที 2. รายงานในที่ประชุม 3. เขียนรายงานบันทึกผลงานที่บรรลุวัตถุประสงค์ 4. เสนอรายงานการประเมิน 5. เขียนในบันทึกประจำวันของนักศึกษาพยาบาล

หลังจากการพัฒนาให้เกิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังแล้ว ภาควิชาแนะนำระบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ ผลการทดลองใช้แสดงในภาพที่ 1

กิจกรรมการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง					
ลำดับ	กิจกรรม	หัวหน้าฝ่าย	คณาจารย์	นักศึกษา	ผู้วิจัย
1.	การวางแผนการประเมิน				
2.	การประชุมชี้แจงแผนการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล นำเสนอแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังแก่นักศึกษาพยาบาลและร่วมอภิปรายเพื่อปรับเปลี่ยนแผนการประเมิน				
3.	การประชุมคณาจารย์เกี่ยวกับผลการอภิปรายเพื่อปรับเปลี่ยนแผนการประเมิน				
4.	การประชุมนักศึกษาพยาบาลเพื่อแจ้งผลการตัดสินใจของคณาจารย์เกี่ยวกับแผนการประเมิน				
5.	การประชุมคณาจารย์ผู้สอน				
6.	การพัฒนาหรือปรับปรุงเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล				
7.	การประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลขณะจัดการเรียนการสอน				
8.	การประชุมนักศึกษาพยาบาลและอภิปรายเกี่ยวกับข้อสอบและผลการประเมิน				
9.	การประชุมคณาจารย์ในภาควิชาเกี่ยวกับปัญหาการวัดและประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลและแก้ไขปัญหาพร้อมกัน				
10.	การนำผลการประเมินไปใช้ขณะจัดการเรียนการสอนและรายงานการใช้ผลการประเมิน				
11.	การประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลปลายภาคการศึกษาโดยการสอบและการใช้เครื่องมือหรือเกณฑ์ที่พัฒนาหรือปรับปรุง				
12.	การรวบรวมคะแนนการเรียนรู้จากคณาจารย์เพื่อตัดสินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล				
13.	การประชุมตัดสินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลและผลการประเมินอื่นร่วมกัน				
14.	การแจ้งผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลต่องานบริการการศึกษาและนักศึกษาพยาบาล				

ภาพ 1 การดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณาจารย์และนักศึกษาพยาบาลเพื่อพัฒนาระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง

กิจกรรมการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง					
ลำดับ	กิจกรรม	หัวหน้าฝ่าย	คณาจารย์	นักศึกษา	ผู้วิจัย
15.	การจัดเก็บรายงานผลการประเมิน		[- - -]	↓	
16.	การนำผลการประเมินไปใช้เมื่อเสร็จสิ้นการประเมินปลายภาคการศึกษาและรายงานการใช้ผลการประเมิน	[]	↓	↓	

ภาพ 1 การดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณาจารย์และนักศึกษาพยาบาลเพื่อพัฒนาระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง (ต่อ)

จากกิจกรรมการประเมินในระบบที่พัฒนาขึ้น พบว่าระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินของคณาจารย์ และนักศึกษาพยาบาล โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 40 - 70 และร้อยละ 60 - 70 ตามลำดับ สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างกันและการให้ข้อมูลป้อนกลับ พบว่ามีระดับค่อนข้างสูง และหลังการใช้ระบบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกันและการให้ข้อมูลป้อนกลับสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับการนำข้อมูลป้อนกลับไปใช้พบว่า ภาควิชาที่ทดลองใช้ระบบนำข้อมูลป้อนกลับไปใช้เพื่อปรับปรุงวิธีการประเมิน วิธีการจัดการเรียนการสอน เครื่องมือในการประเมิน เกณฑ์การประเมิน การตัดสินผลการเรียนรู้ การพัฒนาการเรียนรู้ และการจัดกลุ่มนักศึกษาเพื่อฝึกภาคปฏิบัติในภาคการศึกษาที่ 2

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามชนิดมีโครงสร้าง เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง พบว่าการนำระบบไปใช้มีข้อดีต่อคณาจารย์และนักศึกษาพยาบาล โดยคณาจารย์และนักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นที่ ระบบที่พัฒนาขึ้นมีจุดเด่นที่กิจกรรมการประเมินแบบมีส่วนร่วมคิดเป็นร้อยละ 38.46 และ 49.18 ตามลำดับ และพบว่า หัวหน้าฝ่ายคณาจารย์ และนักศึกษาพยาบาลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือในการใช้ระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลดังนี้ หัวหน้าฝ่ายและคณาจารย์ และนักศึกษาพยาบาลจะให้ความร่วมมือในการใช้ระบบโดยการดำเนินกิจกรรมการประเมินร่วมกันคิดเป็นร้อยละ 30.76 และ 35.52 ตามลำดับ

สำหรับจุดอ่อนของการนำระบบไปใช้ หัวหน้าฝ่าย คณาจารย์ และนักศึกษาพยาบาลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของการนำระบบไปใช้รวม 3 ด้าน ด้านแรก การประเมินมีหลายขั้นตอน ยุ่งยาก ใช้เวลามากและไม่ต่อเนื่อง ด้านที่สอง ผู้ใช้ระบบการประเมินยังไม่พร้อม และไม่เข้าใจกิจกรรมอย่างเพียงพอ และด้านที่สาม ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญและใจไม่กว้าง ทั้งนี้ หัวหน้าฝ่าย คณาจารย์ และนักศึกษาพยาบาลเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

ดังนั้น วิทยาลัยพยาบาลตำรวจควรจัดให้คณาจารย์ได้ร่วมกันวางแผนการประเมินอย่างเป็นระบบ จัดกิจกรรมการให้ความรู้ และเพิ่มความสามารถในการประเมินแก่ผู้ใช้ระบบ การสนับสนุนให้กำลังใจ คำแนะนำ การกำกับติดตามอย่างใกล้ชิด การจัดเวลาในการประเมินเพิ่ม และผู้บริหารควรเปิดใจ ยอมรับและทำความเข้าใจระบบการประเมินที่หลากหลาย

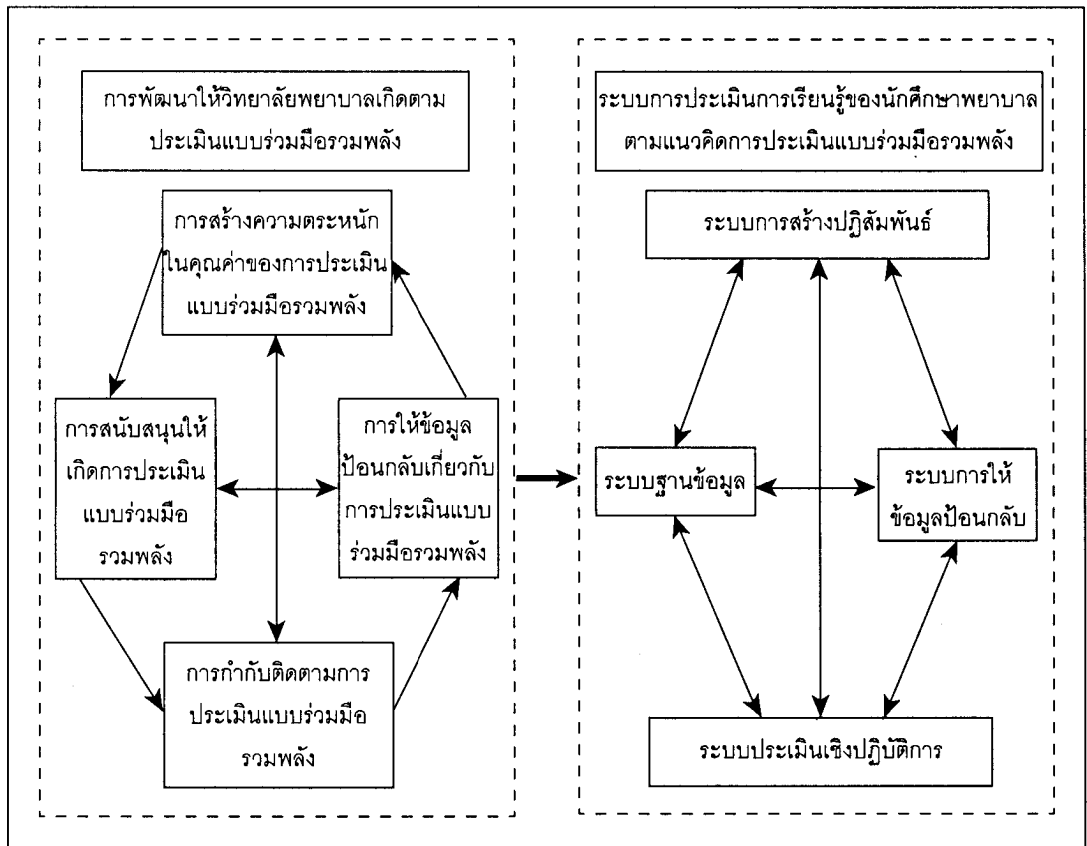
การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง พบว่าในกลุ่มคณาจารย์ ปัจจัยด้านความพร้อมทางจิตใจ ปัจจัยส่งเสริมจากภายนอก ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถของผู้ประเมิน และเงื่อนไขการทำงานสามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปร ผลจากการทำงานร่วมกัน และตัวแปรผลที่เกิดขึ้นกับคณาจารย์ได้ร้อยละ 79.50 และ 76.50 ตามลำดับ สำหรับในกลุ่มนักศึกษาพยาบาลพบว่า ปัจจัยทั้ง 4 สามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรผลจากการทำงานร่วมกัน และตัวแปรผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 77.10 และ 70.70 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณสำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลจากการทำงานร่วมกัน ผลที่เกิดขึ้นกับคณาจารย์ และผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาล

ปัจจัย	ผลจากการทำงานร่วมกันของคณาจารย์					ผลจากการทำงานร่วมกันของนักศึกษาพยาบาล				
	r	b	SE	B	t	r	b	SE	B	t
ความพร้อมทางจิตใจ	.729**	.490	.573	.087	.855	.668**	-.144	.181	-.027	-.793
การส่งเสริมจากภายนอก	.777**	.379	.107	.369	3.528	.795**	.741	.114	.264	6.488
ความรู้ความสามารถ	.803**	.095	.248	.052	.382	.850**	.794	.103	.411	7.701
เงื่อนไขการทำงาน	.826**	1.734	.421	.488	4.115	.791**	1.213	.153	.291	7.920
R ²	.795					.771				
ปัจจัย	ผลที่เกิดขึ้นกับคณาจารย์					ผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาล				
	r	b	SE	B	t	r	b	SE	B	t
ความพร้อมทางจิตใจ	.667**	-.396	1.484	-.030	-.267	.635**	-.071	.324	-.009	-.220
การส่งเสริมจากภายนอก	.802**	1.215	.278	.500	4.374	.759**	1.327	.204	.300	6.502
ความรู้ความสามารถ	.784**	.416	.642	.108	.719	.794**	.707	.184	.231	3.836
เงื่อนไขการทำงาน	.763**	3.197	1.090	.380	2.933	.778**	2.547	.274	.387	9.300
R ²	.765					.707				
Chi-square	4.242(p=0.0394)					49.795(p=0.0)				
GFI	0.974					0.967				

3. องค์ประกอบของระบบการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ระบบการสร้างปฏิสัมพันธ์ ระบบฐานข้อมูล ระบบประเมินเชิงปฏิบัติการ และระบบการให้ข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้ องค์ประกอบแรก ระบบการสร้างปฏิสัมพันธ์ การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือ (1) การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างคณาจารย์ (2) การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างคณาจารย์กับนักศึกษายาบาล (3) การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษายาบาล องค์ประกอบที่ 2 ระบบฐานข้อมูล การดำเนินกิจกรรมในระบบฐานข้อมูลมี 5 กิจกรรม ได้แก่ (1) การกำหนดข้อมูลจำเป็นที่ต้องการประเมินรวมถึงการจัดเตรียมคู่มือและเครื่องมือสำหรับการประเมิน (2) การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล (3) การจัดเก็บและการค้นคืนผลการประเมิน (4) การรายงานผลการประเมิน และ (5) การใช้ผลการประเมินทั้งขณะจัดการเรียนการสอนและหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวควรอยู่ในกรอบของเวลาที่กำหนด องค์ประกอบที่ 3 ระบบประเมินเชิงปฏิบัติการ เป็นการบริหารจัดการให้เป็นไปตามขั้นตอนของการประเมินเชิงปฏิบัติการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายร่วมกันโดยให้ความสำคัญกับความคิดเห็นที่ได้จากผู้มีส่วนร่วมทุกกลุ่มและสร้างเป็นเป้าหมายร่วมกัน การติดตามความก้าวหน้าและการประเมินสรุปรวมแบบร่วมมือรวมพลัง โดยเริ่มบริหารจัดการตั้งแต่ขั้นตอนของการวางแผนการประเมิน การกำกับติดตามให้ดำเนินการตามแผน และการนำเสนอสารสนเทศที่ได้จากการกำกับติดตามมาปรับปรุงแผนการประเมิน องค์ประกอบที่ 4 ระบบการให้ข้อมูลป้อนกลับ การดำเนินกิจกรรมในระบบการให้ข้อมูลป้อนกลับประกอบด้วย วงจรการให้ข้อมูลป้อนกลับ 3 ขั้นตอน ขั้นแรก การสื่อสารระหว่างกันในทุกขั้นตอนของการประชุมและการสนทนาโดยส่วนตัว เพื่อดำเนินกิจกรรมการประเมิน ขั้นที่สอง การพิจารณาและใช้ข้อมูล และขั้นสุดท้าย การรายงานการใช้ข้อมูลในขั้นตอนของการนำผลการประเมินไปใช้ทั้งขณะจัดการเรียนการสอนและหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอนและการประเมิน และการรายงานการนำเสนอสารสนเทศที่ได้จากการประเมินไปใช้

อย่างไรก็ตาม ก่อนดำเนินกิจกรรมในระบบการประเมินการเรียนรู้นักศึกษายาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง จะต้องดำเนินการพัฒนาให้เกิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังดังกล่าวมาแล้ว ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพ 2 องค์ประกอบของการพัฒนาให้เกิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังและระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง

4. ผลการตรวจสอบคุณภาพของระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง

การตรวจสอบคุณภาพของระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง ตรวจสอบจากองค์ประกอบของการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง กิจกรรมการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง และผลที่เกิดขึ้นจากการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง

องค์ประกอบของการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง พิจารณาจากตัวบ่งชี้ 3 ตัวคือ การมีส่วนร่วมในการประเมิน ความสัมพันธ์ระหว่างกัน และการให้ข้อมูลป้อนกลับ การวิเคราะห์องค์ประกอบของการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังพบว่าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมิน มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน และมีการให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างกันในระดับค่อนข้างมาก และสูงขึ้นหลังการใช้ระบบที่พัฒนาขึ้น คณาจารย์และนักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการ

ประเมินทุกกิจกรรม และกิจกรรมการประเมินเป็นไปตามเกณฑ์ทางทฤษฎีการวัดและประเมินผลทางการศึกษาและการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังก่อให้เกิดผลทางบวกต่อคณาจารย์และนักศึกษาพยาบาล ซึ่งคณาจารย์และนักศึกษาพยาบาลได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่นของระบบที่พัฒนาขึ้น และจะให้การสนับสนุนโดยการนำระบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. กิจกรรมในระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นที่มีการร่วมมือรวมพลังมี 4 กิจกรรมคือ (1) การประชุมชี้แจงแผนการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล นำเสนอแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังแก่นักศึกษาพยาบาล และร่วมอภิปรายเพื่อปรับเปลี่ยนแผนการประเมิน (2) การประชุมคณาจารย์เกี่ยวกับผลการอภิปรายเพื่อปรับเปลี่ยนแผนการประเมิน (3) การประชุมนักศึกษาพยาบาลเพื่อแจ้งผลการตัดสินใจของคณาจารย์เกี่ยวกับแผนการประเมิน และ (4) การประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลปลายภาคการศึกษา โดยการสอบและการใช้เครื่องมือหรือเกณฑ์ที่พัฒนาหรือปรับปรุง โดยผู้ประเมินคือคณาจารย์ ตนเองและเพื่อน

กิจกรรมการประเมิน 3 กิจกรรมแรกเป็นกิจกรรมในขั้นเริ่มต้นของการประเมินเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการดำเนินงานเชิงระบบเกี่ยวกับการตั้งเป้าหมายร่วมกัน การสร้างทีม และการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมภายในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่มของคณาจารย์และนักศึกษาพยาบาล ในกิจกรรมเหล่านี้มีการกำหนดวิธีการประเมินและเกณฑ์การประเมินร่วมกัน ซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญและจำเป็นในการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง สำหรับกิจกรรมสุดท้าย เป็นกิจกรรมการประเมินที่ทำโดยได้ข้อมูลการประเมินจากหลายแหล่งและใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีตามเครื่องมือที่พัฒนาหรือปรับปรุงขึ้น สอดคล้องกับแนวการประเมินในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. การมีส่วนร่วมในการประเมินของคณาจารย์ไม่ขึ้นอยู่กับภาควิชา และรายวิชาที่ต่างกัน แต่การมีส่วนร่วมในการประเมินของนักศึกษาพยาบาลขึ้นอยู่กับชั้นปีที่ต่างกัน แต่ไม่ขึ้นอยู่กับรายวิชาที่ต่างกัน

การมีส่วนร่วมในการประเมินของคณาจารย์ในภาควิชาและรายวิชาที่ต่างกันไม่แตกต่างกัน เนื่องจากมีการประชุมวิชาการชี้แจงและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังและมีกิจกรรมการพัฒนาให้เกิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังของแต่ละภาควิชา ที่ทดลองใช้ระบบที่พัฒนาขึ้น สำหรับการมีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล พบว่าขึ้นอยู่กับชั้นปีของนักศึกษาพยาบาล เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมการประเมินของคณาจารย์กับนักศึกษาในแต่ละชั้นปีแตกต่างกัน แต่เมื่อนักศึกษาพยาบาลได้รับทราบเกี่ยวกับกิจกรรมการ

ประเมินแบบร่วมมือรวมพลังแล้ว นักศึกษาพยาบาลที่อยู่ในชั้นปีเดียวกันดำเนินกิจกรรมการประเมินเหมือนกันไม่ว่าจะเป็นรายวิชาใดที่ทดลองใช้ระบบ

3. ปัจจัยส่งเสริมจากภายนอก และปัจจัยเงื่อนไขการทำงานเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเกิดผลจากการทำงานร่วมกันของคณาจารย์ และผลที่เกิดขึ้นกับคณาจารย์ แต่ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้ประเมิน ปัจจัยส่งเสริมจากภายนอก และปัจจัยเงื่อนไขการทำงานเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อผลจากการทำงานร่วมกันของนักศึกษาพยาบาล และผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาล

คณาจารย์มีความพร้อมทางด้านจิตใจในการพัฒนาตนเอง และองค์การเรื่องการประเมินในระดับค่อนข้างมาก และมีความรู้ความสามารถในการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในระดับหนึ่งอยู่แล้ว ซึ่งพบในการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามระบบเดิม แต่การประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง คณาจารย์มีความต้องการการส่งเสริมสนับสนุนสิ่งที่เอื้อต่อการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง และการสร้างเงื่อนไขในการทำงานร่วมกัน ซึ่งไม่มีมาก่อนในระบบการประเมินแบบเดิม

สำหรับนักศึกษาพยาบาลแล้ว การประเมินแบบร่วมมือรวมพลังจะสำเร็จได้ นักศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องได้รับความรู้ และได้รับการเพิ่มพูนความสามารถในการประเมินการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อน รวมทั้งได้รับการส่งเสริมสนับสนุนสิ่งที่เอื้อต่อการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง และการสร้างเงื่อนไขการทำงานร่วมกันเช่นเดียวกับคณาจารย์ ซึ่งตนเองไม่เคยมีหรือได้รับมาก่อนในระบบการประเมินการเรียนรู้แบบเดิม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยส่งเสริมจากภายนอก ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้ประเมิน และปัจจัยเงื่อนไขการทำงานร่วมกัน ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง ดังนั้นผู้บริหารและผู้ใช้ระบบควรสนับสนุนปัจจัยเหล่านี้ในการดำเนินกิจกรรมการประเมินแบบร่วมมือรวมพลังในครั้งต่อไป

2. จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า บทบาทของหัวหน้าฝ่าย และคณาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาในแต่ละภาควิชาแตกต่างกัน ดังนั้นควรมีการกำหนดบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน เพื่อลดความสับสนในบทบาทของตนเอง และเข้าใจขอบเขตของการดำเนินกิจกรรมการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลที่ชัดเจนขึ้น

3. จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การดำเนินกิจกรรมการประเมินไม่ต่อเนื่อง รวมทั้งการขาดระบบการกำกับติดตามอย่างใกล้ชิด ดังนั้นผู้ใช้ระบบควรทำความเข้าใจร่วมกัน วางแผนการปฏิบัติร่วมกัน และกำกับติดตามซึ่งกันและกัน

4. การนำ ผลการประเมินไปใช้ มีการนำทั้งกระบวนการและผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ แต่ยังใช้เพียงบางส่วนของหน่วยงาน ซึ่งควรนำไปใช้เหมือนกันในทุกภาควิชา

4. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ตอบคำถามวิจัยว่า การปฏิบัติของภาควิชาใดก่อให้เกิดผลแก่นักศึกษาพยาบาลดีที่สุด แต่ศึกษาถึงกิจกรรมการพัฒนาให้เกิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง ดังนั้นควรทำการเปรียบเทียบคุณภาพการปฏิบัติ และประสิทธิผลของการดำเนินการของแต่ละภาควิชาด้วย

2. การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการกับ 8 ภาควิชา ซึ่งมีวัฒนธรรมองค์กรแบบเดียวกัน ทำให้การดำเนินกิจกรรมมีลักษณะคล้ายกัน จึงควรศึกษาเปรียบเทียบสถาบันที่มีวัฒนธรรมองค์กรแตกต่างกัน

3. การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง ซึ่งผู้ใช้ระบบส่วนใหญ่ยอมรับและพึงพอใจกระบวนการและผลที่เกิดขึ้น จึงควรนำแนวคิดนี้ไปใช้กับโครงการวิจัยต่าง ๆ มากขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ศิริชัย กาญจนวาสี. 2537. **ทฤษฎีการประเมิน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Axian, G. H. and Axinn, N. W. 1997. **Collaboration in International Rural Development: A Practitioner's Handbook**. New Delhi: SAGE Publications.

Bing, D. and Cobb, R. 1998. Criteria for Success for the Action Evaluation Consultant: Lessons Learned the Hard Way. [online] Available from: www.aepro.org/inprint/conference/bingcobb4.html [2002, January 24]

Federal ARD Program Manager's Resource Manual. 2001. Part 1 Charter 1 Developing a Collaborative Design Approach. [online] Available from: www.usdoj.gov/adr/manual/Part [2002, January 24]

Guba, E. C. and Lincoln, Y. S. 1989. **Fourth Generation Evaluation**. Newbury Park: Sage Publications.

- Klein, D. K., Williams, D., and Witbrodt, J. 1999. The collaboration process in HIV prevention and evaluation in an Urban American Indian Clinic for women. **Health Education & Behavior** 26(2) : 239-249.
- Parent, S. B., Osguthorpe, R. T. and Williams, D. D. 2001. A New Model for School-University Collaboration Evaluation. [online] Available from: www.wgu.edu/wgu/academics/syd-aera-paper.pdf [2002, January 24]
- Rainsbury, E., Hodges, D., Sutherland, J. and Barrow, M. 1998. Academic, employer and student collaborative assessment in work-based cooperative education courses. **Assessment & Evaluation in Higher Education** 23 (3): 313-324.
- Ramage, M. 1999. Evaluation of Cooperative Systems Projects. [online] Available from: www.comp.lancs.ac.uk/computing/research/csg/projects/evaluation [2002, January 24]
- Rothman, J. 1998. Action Evaluation: Interpreting Evaluation into the Intervention Process. [online] Available from: www.aepro.org/inprint/conference/rothman.html [2002, January 24]
- Straphan, D., Cooper, J. and Ward, M. 2001. Middle school reform through a dialogue: collaborative evaluation with 17 leadership teams. **Evaluation Review** 25 (1): 72-99.
- Weiss, C.H. 1998. Have we learned anything new about the use of evaluation? **American Journal of Evaluation**. 19(1): 21-33.